

Renata Pražetina, dipl. iur.
sutkinja Općinskog suda u Ivanić Gradu
izmiritelj Centra za mirenje pri HGK

**Mr. sc. Zorislav Kaleb: "GOSPODARSKA KAZNENA DJELA
IZ PODRUČJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA I TRGOVAČKIH
DRUŠTAVA", izdavač "Zgombić & Partneri", Zagreb, 2006.**

Nedavno je u izdanju nakladničke kuće "Zgombić & Partneri", objavljena knjiga mr. sc. Zorislav Kaleba, suca Kaznenog odjela Općinskog suda u Zagrebu: "*Gospodarska kaznena djela iz područja vrijednosnih papira i trgovačkih društava*" s podnaslovom "*Gospodarski kriminal u vezi trgovačkih društava i vrijednosnih papira, njegovo otkrivanje i suzbijanje*".

U prvom djelu knjige autor obrađuje šest kaznenih djela iz Zakona o tržištu vrijednosnim papirima, a zatim u drugom djelu i šest kaznenih djela iz Zakona o trgovačkim društvima, te u trećem "*Oduzimanje imovinske koristi od fizičkih osoba i trgovačkih društava u kaznenom postupku*". U sklopu drugog djela autor obrađuje i zanimljivu tematiku: "*Osuđivanost za kaznena djela kao ograničenje za imenovanje člana uprave i nadzornog odbora*". Recenzenti knjige su bili mr. sc. Gordana Mršić, i mr. sc. Ivica Pezo, a radi se o vrlo aktualnoj temi s obzirom da je u njoj uklopljen i obrađen novi *Zakon o hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih ulaganja* koji je stupio na snagu 1. siječnja 2006.

Knjiga se bavi pored kaznenog prava, gospodarskim i trgovačkim pravom, te vrijednosnim papirima. Namijenjena je prvenstveno praktičarima, koji se u praksi susreću s istim kaznenim djelima. Ista može korisno poslužiti kaznenim i prekršajnim sucima koji se bave predmetima gospodarskog kriminaliteta, parničnim sucima, policijskim djelatnicima iz odjela gospodarskog kriminaliteta, državnim odvjetnicima, brokerskim društvima, odvjetnicima kod priprema obrane za ista kaznena djela, kao i pravnicima iz Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga prilikom podnošenja kaznenih prijava za predmetna kaznena djela. Pored toga knjiga može koristiti i studentima dodiplomskih i poslijediplomskih studija iz trgovačkog prava i kaznenopravnih znanosti, naročito iz predmeta *Gospodarska kaznena djela kod pisanja seminarskih radova i ispita*.

Knjiga je rezultat autorovog višegodišnjeg praktičnog i teorijskog rada. Kroz knjigu se nazire nova grana prava "*Gospodarsko kazneno pravo*" čija bi ukupna obrada zahtijevala znatno veći opseg, te ista nije imala tendenciju obraditi sva kaznena djela iz područja gospodarstva, već samo ona iz Zakona o trgovačkim društvima i Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Autor analizira pojedina kaznena djela i njihovu dosta oskudnu sudsku praksu, te ističe bitna obilježja istih djela koja su potrebna da bi se ista otkrila u pred kaznenom postupku, odnosno dokazala krivnja u kaznenom postupku.

Autor je radeći kao sudac na pojedinim predmetima gospodarskog kriminala uvidio da nema dovoljno stručne literature i komentara zakona za predmetnu materiju, a koja bi pomogla sucima u radu, posebice onima kojima nedostaje znanja iz područja ekonomije, trgovačkih društava i vrijednosnih papira. Osim pojedinih članaka, objavljena materija je manjkava i nije sustavno obrađena, što ga je ponukalo na daljnja istraživanja.

Na nekim mjestima autor je ukratko objasnio neke institute i pojmove iz kaznenog prava s obzirom da je knjiga namijenjena i osobama koja se ne bave svakodnevno kaznenim pravom. Neki osnovni pojmovi trgovačkog prava i prava društava su namijenjeni kaznenim sucima i odvjetnicima koji se s tim pojmovima rijetko susreću u praksi.

Iz recenzije mr. sc. Gordane Mršić proizlazi da je knjiga magistra Kaleba dobro koncipirana i čitatelja upoznaje s problematikom specifične materije gospodarskog kriminala iz područja trgovačkih društava i vrijednosnih papira. Tekst odaje visoku stručnost autora, koji ovu složenu materiju razvrstava i izlaže sustavno i pregledno. Kako je, k tome, tekst svakog poglavlja popraćen i prikazom sudske prakse koja se odnosi na razmatrani problem, čitatelj može odmah uočiti strukturu obrađenog pravnog područja i bez teškoća identificirati, odnosno locirati svaki pravni problem koji se javlja u okviru ove glave kaznenog prava.

Osim što je tekst dobro organizacijski raspoređen, treba istaknuti i to da je autor, obuhvatio i na vrlo stručan način razmotrio praktički sva pitanja koja su se do sada pojavila u vezi s primjenom prikazanih kaznenopravnih propisa. Oslonac autora na konkretnu sudsku praksu daje posebnu vrijednost ovoj knjizi, jer je notorno da praksa sudova ima karakter posebno važnog (iako posrednog) pravnog izvora.

Knjiga će zbog svega navedenog biti vrlo korisna pravnicima koji se u praksi bave pitanjima gospodarskog kaznenog prava: državnim odvjetnicima, sucima i pravnicima u gospodarstvu. Dakako da će imati i vrijednost za teoretičare, kojima će iskustva praktičara i sudska praksa skupljena u ovoj knjizi zasigurno biti od pomoći.

Iz recenzije mr. sc. Ivice Peze proizlazi: da su u knjizi uvodno pri determiniranju predmeta rada naznačena općenito osnovna obilježja gospodarskih kaznenih djela te institucija vrijednosnih papira. Ista može pomoći sucima u radu posebice onima kojima nedostaje znanja iz područja ekonomije, trgovačkih društava i vrijednosnih papira. Namijenjen je prvenstveno praktičarima, koji se u praksi susreću s istim kaznenim djelima, te može poslužiti kaznenim i prekršajnim sucima koji se bave predmetima gospodarskog kriminala, parničnim sucima, zatim policajcima iz odjela gospodarskog kriminala, državnim odvjetnicima, brokerskim društvima, a također i odvjetnicima kod priprema obrane za ista kaznena djela. Također se preporuča pravnicima iz Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga prilikom podnošenja kaznenih prijava za ista kaznena djela. Može korisno poslužiti i studentima poslijediplomskih studija iz trgovačkog prava i kaznenopravnih znanosti naročito iz predmeta Gospodarska kaznena djela.

U radu su dani i neki prijedlozi de *lege ferenda* koje bi zakonodavac trebao uvažiti pri budućim izmjenama i dopunama ŽTD-a i Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Neki od prijedloga autora u vezi povećanja zapriječenih kazni i pojavnih oblika kaznenih djela već su uvrštena i u novelu Zakona o tržištu vrijednosnih papira iz prosinca 2006. Autorova izlaganja su jednostavna, koncizna, sustavna, primjereno objašnjena i obrazložena, a u knjizi se je koristio standardnim hrvatskim nazivljem pravnih znanosti u odnosu na kazneno i trgovačko pravo. Knjiga je pisana jasno i razumljivo uz u bitnome korektnu uporabu terminologije te odgovarajućih znanstvenih metoda istraživanja. Proučena i obrađena je gotovo sva relevantna domaća literatura, te djelom i strana literatura, te je uložan značajan trud u ekspliciranju i savladavanju ključnih problema koje izabrana tema otvara.

Autor je primjenjujući komparativnu i analitičku metodu, znanstveno razradio cjeline, te knjiga po načinu pristupa i obradi teme predstavlja doprinos hrvatskoj pravnoj znanosti. Rezultati istraživanja kroz prikupljenu sudsku praksu pokazuju nedovoljnu primjenu gospodarskih kaznenih djela u sudskoj praksi, a što je potrebno radi pravilnog i zakonitog poslovanja trgovačkih društava i vrijednosnih papira.

Autorovu knjigu: "*Gospodarska kaznena djela iz područja vrijednosnih papira i trgovačkih društava*" možemo svakako preporučiti čitateljima kojima su potrebna specijalistička znanja i predmetnog područja kao zanimljivo i korisni znanstveno i stručno štivo.